

Voorbereidingspredikatie over Handelingen 2:41a, uitgesproken door Ds. J.P. Paauwe op 7 juli 1954 te Bennekom

Gezongen: Psalm 74:12-16.

Gelezen: Handelingen 2:37-47.

Aan deze predikatie ging de bediening van de Heilige Doop aan kinderen vooraf.

Gezongen: Psalm 51:7 en 8.

Ik zou graag, mijn zeer geachte toehoorders, gedurende enige ogenblikken met u willen nadenken over wat u vindt in het begin van het 41e vers van Handelingen 2. In zijn geheel luidt dit vers: "Die dan zijn woord gaarne aannamen, werden gedoopt; en er werden op dien dag tot hen toegedaan omtrent drieduizend zielen". Nu is het niet onze bedoeling om dit gehele vers met u te bespreken; dat zou te veel tijd nemen. We staan slechts stil bij de eerste woorden ervan:

"Die dan zijn woord gaarne aannamen".

Toen ik over deze woorden nadacht, kwam onder mijn aandacht een woord van de profeet Jesaja: "Mijn raad zal bestaan en Ik zal al Mijn welbehagen doen" (Jes. 46:10). Nu wordt deze raad zeker vervuld, en dit is ongetwijfeld tot vreugde van allen die God vrezen, want dezen gunnen het God en in onderwerping aan Hem vinden ze en genieten ze hun zaligheid. Maar nu geschiedt de vervulling van de raad Gods niet zonder de handeling van de mens, zodat de handeling van de mens geheel opgenomen is en tot haar recht komt in het raadsplan, in de volvoering van het raadsplan Gods.

De Heere Jezus had Zijn jongeren de opdracht gegeven om het Evangelie te verkondigen. Maar hoe en wanneer zou dit nu moeten plaatsgrijpen? U begrijpt dat deze en dergelijke vragen wel opgekomen zijn in de kring der jongeren. Maar, toehoorders, in het Koninkrijk Gods – ik weet niet of u het kent – in het Koninkrijk Gods gaat alles vanzelf. Daar is de Heere de Eerste en het volgen van de Zijnen komt dan. De Heere Jezus zei eens dat Hij niets doen kon zonder dat Hij het de Vader zag doen. En zo is het met Zijn volk ook. Sommigen hadden gespot, gezegd: "Dezen zijn vol zoete wijn", en deze opmerking, deze schandelijke woorden, hadden de apostel Petrus aanleiding gegeven om het woord te richten tot de samengestroomde menigte. Het was een grote rede geworden, en het woord van Petrus had doel getroffen. Ons tekstverhaal zegt dat er wel drieduizend mensen waren getroffen door de woorden die Petrus tot de mensen had gericht.

“Die dan zijn woord gaarne aannamen”. *“Die”*, staat er. Een nadere aanwijzing vinden we hier niet. Zulk een aanwijzing is ook niet nodig, want God is soeverein en als een Soevereine schenkt Hij genade. Om genade is nooit gevraagd voordat de genade beleefd is. De mens brengt de Heere niets toe. Hij kan dat niet doen, want hij is gevallen en, zoals onze catechismus zegt, “onbekwaam tot enig goed en geneigd tot alle kwaad” (vr. 8). Een mens is afschuwelijk, en al het zijne, in de ogen van een heilig, rechtvaardig en goeddoend God. Maar het is zoals wij vinden in de 68e psalm: “Uit vrije goedheid waart Gij haar een vriendelijk Beschermmer” (vs. 5 ber.).

“Die dan zijn woord gaarne aannamen”. *“Zijn woord”*. Dat is dus het woord van Petrus. Petrus had gesproken. En wat had hij gezegd? Hij had gezegd dat wat ze daar gehoord en gezien hadden, niet toe te schrijven was aan de invloed van sterke drank, maar een gevolg was van een gedane belofte, een belofte die men vond bij de profeet Joël, dat zij zich schuldig gemaakt hadden aan het bloed Gods, dat Jezus van Nazareth, Die zij maar verworpen hadden, de beloofde Messias was, en dat God in Christus Jezus de belofte had vervuld, die de Oudtestamentische Kerk gekend had en waarop ze gehoopt had.

De Heere had Petrus verwaardigd om met de prediking van het Evangelie – want dat was het – te beginnen. Dat zegt niets ten voordele van de apostel Petrus, want er is niets ten voordele van wie ook te zeggen. Het is zoals de apostel Paulus schrijft: “Uit genade zijt gij zalig geworden door het geloof, en dat niet uit u, het is Gods gave” (Ef. 2:8). De Heere had ook Johannes kunnen gebruiken of een van de andere apostelen. En toch is het merkwaardig en opmerkenswaardig dat Petrus de man was om te beginnen met de verkondiging van het Evangelie. Petrus had toch zo zwaar gezondigd. Ja, dat had hij; maar het is genade, het is enkel genade. En daarom hoeft nooit iemand de woorden van Kain over te nemen en te zeggen: “Mijn misdaad is groter dan dat zij vergeven worde” (Gen. 4:13). Vergeving van zonden is genade, loutere genade. Men hoeft ook nooit te denken wanneer iemand begenadigd wordt: “Waarom deze, en waarom die niet, of waarom ik niet?” Het is genade, enkel genade.

“Die dan zijn woord gaarne aannamen”. Aannemen, het aannemen van het Woord, van het Evangelie, het aannemen van de Heere Jezus Christus, dat is geloven. En nu weten we wel dat geloven in de Heilige Schrift door verschillende woorden wordt aangeduid. Het wordt genoemd een eten, het leggen van een fundament, het openen van het hart, enzovoort. En nu wordt het hier genoemd: aannemen. En daarom moeten we een ogenblik stilstaan bij de vraag waarom het geloof een aannemen genoemd wordt. U kunt het zelf ook wel zeggen, want het is hoogst eenvoudig. Maar het is niet voldoende om te kunnen zeggen waarom het geloof een aannemen genoemd wordt, want wij moeten, ik en u, aangenomen *hebben*, namelijk het Evangelie, en Christus in het Evangelie, en het Evangelie in Christus. Want als wij dat niet hebben gedaan, dan betekent voor ons het ganse christendom niet alleen niets, maar het zal blijken een snel getuige tegen ons te zijn. Zullen we iets aannemen, dan moet

er toch iets zijn. Vele mensen, o zo vele, menen te geloven, en spreken van een geloof; maar wat hebben ze aangenomen? Ze hebben niets aangenomen. Er was niets en ze hadden niets gezien. Dat is de invloed van het vlees en van de valse leer. Zal een mens aannemen, dan moet er iets wezen, en dat is de Heere Jezus Christus. Wie de Heere Jezus Christus aanneemt, die heeft Hem in zich, en hij is overgegaan met zijn hart in Christus. Vele mensen hebben wat *van* Christus, maar wie het Evangelie, Christus in het Evangelie en het Evangelie in Christus, aangenomen heeft, die heeft wat *in* Christus. Vergeet dit onderscheid niet.

Maar men mag maar niet nemen hetgeen waarin men zin heeft. Vele mensen hebben lust in dit en in dat, en zo ook om te geloven. Maar dat is schijn. Een mens kan niets geloven tot zaligheid van zijn onsterfelijke ziel, wanneer er niet iets is dat hem aangeboden wordt. En dat wat een mens aangeboden wordt en aangeboden moet zijn, wil hij geloven, dat is de Heere Jezus Christus met wat Hij door Zijn lijden en sterven heeft verworven, met God de Vader in Hem, met de Heilige Geest van Hem. Dit wordt aangeboden. En deze aanbidding is ruim. Veronderstel eens dat hier de hele wereld zat, dan zou de aanbidding van Christus de gehele wereld gelden. En als dan die wereld Christus aannam, dan zou de gehele wereld zalig worden. Verstaat u dat wel? Als het zo niet was, dan zou er geen geloof wezen, want de werking van het geloof is dat men het algemene bijzonder maakt, dus de algemene aanbidding maakt tot een aanbidding aan de persoon zelf. Dat kunt ge vinden in de zevende Zondag van onze catechismus: “dat niet alleen anderen, maar ook mij vergeving der zonden, enzovoorts, geschonken is” (vr. 21). U hoeft dus nooit te zeggen of te denken: “Als ik nu maar wist dat het mij geldt”, want het geldt u, *het geldt u*. En u hebt niet alleen het voorrecht en de vrijheid, maar ook de plicht om Christus aan te nemen. En wanneer u deze plicht niet vervuld hebt vóór uw sterven, dan zult ge om het nalaten van deze plicht veroordeeld worden.

Om nu Christus te kunnen aannemen, moet er kennis van Hem zijn. De godsdienstige mensen en de niet-godsdienstige mensen – maar tenslotte is ieder mens godsdienstig – zijn van gedachte dat ze Christus kennen, dat ze iets van Hem weten tenminste. Maar dat is een vergissing. Als iemand nu eens zijn hele leven de Bijbel gelezen en predikaties gehoord had, dan zou hij nog niets van Christus weten. Maar Christus moet geopenbaard worden in het hart. En nu weet ik wel dat u niet gelooft wat ik zeg. Dat kunt u ook niet, tenzij dat Christus in uw hart geopenbaard is. Want dat een mens, al leest hij ook de Schrift, al is hij predikant, professor in de theologie, van Christus niets weet, dat leert hij niet verstaan voordat Christus geopenbaard is. Maar dán ziet hij het zo klaar dat, al stond de gehele wereld tegenover hem, hij in zijn belijdenis zou volharden. Geloof, waarachtig geloof, “is een vaste grond der dingen die men hoopt, en een bewijs der zaken die men niet ziet” (Hebr. 11:1).

Zal nu een mens Christus, Die hij heeft leren kennen door openbaring, aannemen, dan moet hij zich afwenden van de dingen waarnaar hij tot op dat ogenblik gezien

had. En wat is dat? Waarnaar heeft hij gezien tot op dat ogenblik? Tot op dat ogenblik heeft hij gezien naar zijn leven, naar zijn hart, naar zijn natuur, en naar de pogingen die hij aangewend heeft om, ja, te geloven, zich te bekeren, in Gods gemeenschap te komen, één van Gods kinderen te worden. Zal iemand Christus aannemen, dan moet hij zich daarvan afwenden; ja, maar zó, dat hij weet waarvan hij zich afwendt. Want het is gemakkelijk te zeggen dat men zonden heeft of een zondaar is, maar men moet weten wat zonde is; dat moet men weten! Men moet weten wat zonde is. Want het is een even grote genade te weten wat zonde is als te weten wat Christus is, wat genade in Christus is. Men moet zich dus afwenden van alles, en dat hebben alle heiligen gedaan. In de gelijkenis komt ons een man voor die handelde in schone parelen. Hij verkoopt zijn parelen om één parel te bezitten. Dus er was een moment, een ondeelbaar ogenblik, waarin hij niets had – let hierop: *waarin hij niets had*. En de apostel Paulus schrijft: “Hetgeen mij gewin was, dat heb ik om Christus’ wil schade geacht” (Filipp. 3:7). Al wat hij gehad had, dat heeft de apostel losgelaten, *losgelaten*. En ik kan u verder zeggen dat, zal Christus aangenomen worden, er een hand moet wezen om Hem aan te nemen. Maar onze hand is dor. We zijn niet bij machte onze hand uit te steken; wat zou een mens dan aannemen! Maar de eeuwige kracht Gods grijpt deze hand aan, en dat doet dan deze mens straks zeggen: “De HEERE is mijns levens Kracht, voor wien zou ik vervaard zijn?” (Ps. 27:1). Hij moet toch ledig zijn; Christus met iets anders, dat gaat niet. Het is één van tweeën: Christus en dan verder niets, of veel en dan Christus niet. Eén van tweeën: het is alles of niets! Dat is een christendom dat teloorgegaan is. Dat weten wij niet meer. “Alles of niets”, dat weten wij niet meer. Er zijn compromissen, maar er is weinig, weinig waarachtig geloof. Christus is alles! Nu zorgt de Heere ervoor dat de hand ledig is. Want wij maken onze hand nooit ledig, integendeel, al voller en voller, en dan, bij al wat we in onze hand hebben, ook nog de Heere Jezus. Dat is het christendom van deze dagen – teleurstelling, het einde zal zijn een vreselijke ontgoocheling.

Maar de Heere zorgt ervoor dat de hand ledig is, en dat doet Hij door de Wet en door het Evangelie. Als de Heilige Geest beide in de hand neemt, dan leert de mens zichzelf kennen. En wat is hij nu? Hij is een zondaar en in Adam gevallen, en hij is niets anders dan een zondaar, en er is niets in de mens dat naar God uitgaat, niets. En al wat deze mens verkrijgt of meent verkregen te hebben buiten Jezus, dat is schijn, dat houdt niet voor de eeuwigheid. Maar er is niemand die dat gelooft, want de mensen vragen: “Is dát dan niet van God, en dát niet?”, enzovoort; en zo blijft men vragen. Dat is omdat men zichzelf niet kent!

Door de Heilige Geest en door het Evangelie wordt de hand ledig gemaakt. En dan ziet men... wat ziet men dan? Dan ziet men dat men bij al zijn zoeken van de Heere Jezus en bij al zijn pogingen om bekeerd te worden, enzovoort, zichzelf gehandhaafd heeft, dus dat men *niet* gezocht heeft, dat men Christus *niet* gezocht heeft. En als men dat gezien, gevoeld en bekend heeft, dan komt het tot het aannemen. En dat aannemen

is nu niets anders dan dat men Christus toelaat in zijn hart te komen. Christus heeft het hart geopend voor Zichzelf, en nu opent het hart zich voor Christus. De Heere Jezus is de Eerste Die komt; en als de Heere Jezus gekomen is, dan komt de mens. En dat komen dan, dat is het aannemen, dat is het geloof; ofschoon al wat we eerst genoemd hebben, erbij behoort.

Nu staat er: “*Die zijn woord gaarne aannamen*”. “*Gaarne*”, omdat het een zaak des harten is, zoals wij vinden in de 42e Psalm: “Gelijk een hert schreeuwt naar de waterstromen, also schreeuwt mijn ziel tot U, o God” (vs. 1). Zo neemt men aan, gaarne, en als men dan zo aanneemt, dan schiet men er alles bij in, en wil men alleen weten van Christus. En gesprekken waarin van Christus niet gehandeld wordt, zullen wel aangehoord worden, maar men heeft er geen lust in. En zo heeft men dan ook geen lust in de Christusloze kerken van deze tijd. Het is “*gaarne*” – “Die dan zijn woord *gaarne* aannamen”.

We hebben u de vorige keer gezegd, vijf weken geleden, dat ik zeggen zou wie recht op het Avondmaal heeft. Over vier weken, 4 augustus, hopen wij het Avondmaal hier te vieren. Wie recht op het Avondmaal heeft, dat heb ik u nu gezegd, dat zijn degenen die het Woord, het Evangelie, het Evangelie in de Heere Jezus en Christus in het Evangelie, aangenomen hebben. Die zijn het, die hebben een recht, een genaderecht, en dezen hebben er ook behoefte aan, want het Avondmaal is niet alleen een inzetting Gods, maar het dient tot versterking van het geloof.

Als nu iemand Christus niet aangenomen heeft, dan zondigt hij niet alleen met aanzitten aan het Avondmaal, maar hij kan er niets aan hebben, want hij verstaat het Avondmaal niet. Er is geen mens die de sacramenten verstaat voordat hij Christus aangenomen heeft, en van God in Christus gerechtvaardigd en geheiligd is. Geen mens verstaat iets van de sacramenten voordat dit geschied is, en daarom, iemand die de Heere Jezus niet heeft aangenomen, die kan noch aan de Doop noch aan het Heilig Avondmaal iets hebben. Maar bovendien is er gezegd voor wie het Avondmaal is: Christus heeft het voor Zijn gelovigen ingesteld.

Dus nu moet u zich onderzoeken of u Christus aangenomen hebt. Daar gaat het nu om, want de verwarring die er nu al is, die zal ieder jaar groter worden, en dan zal er straks niemand meer zijn die kan zeggen wat er eigenlijk gebeuren moet en wat dit is. Dat raken we allemaal kwijt. En dan is overgeschoten en zal overschieten al wat een mens denkt dat goed is. En al wat een mens denkt dat goed is, dat is verwerpelijk in de ogen Gods. En zo wordt de zonde hoe langer hoe meer, de breuk hoe langer hoe wijder, en de toestand hoe langer hoe erger. En daarom, zoek aanneming van Christus. Onderzoek u of gij Hem aangenomen hebt – ik heb u nu gezegd hoe dat geschiedt – of gij Hem aangenomen hebt, en als dat niet het geval is, ach, gebruik dan toch uw tijd, gebruik uw tijd toch! Jongelui, kinderen, ouderen, zeer ouden, gebruik uw tijd! Niet redeneren, niet zeggen: “Ja, dat is alles genade, en dat moet alles gegeven worden”, want dat is allemaal vijandschap, dat is alles vijandschap, louter vijandschap. U

moet helemaal niet redeneren, u moet doen, doen! En als u merkt dat u niet kunt, dan moet u niet gaan redeneren en elkaar ophouden en elkaar bedriegen. Als u niet kunt, dan moet u roepen tot God, Die bij machte is u te geven het te doen. En dan komt ge in de eenzaamheid en daar wil de Heere u juist hebben. De Heere wil u hebben in de eenzaamheid, en daar in de eenzaamheid moet u bekeerd worden, als u dit nog niet zijt.

Wanneer u moeite hebt om vast te stellen dat u waarlijk een aannemer van Christus zijt, dan hebt u niets anders te doen dan te letten op uw consciëntie en op het Woord. Let maar op uw consciëntie, en vraag u af of deze consciëntie met bloed besprengd is, met het bloed van Christus. Vraag u af wat u daarvan zoudt kunnen zeggen. Is uw consciëntie niet besprengd met het bloed van Christus, laat dan het onderzoek maar staan, want u zult nooit tot de ontdekking komen dat u genade bezit. U hebt ze niet, en als u ze niet hebt, dan wordt het hoog tijd dat u ze krijgt, en daarom wek ik u op.

Ik krijg de indruk dat er vele mensen zijn die wel eens gedacht hebben dat ze het hadden, die wel eens wat ondervonden hebben, en naar aanleiding daarvan, op grond daarvan tot de gedachte zijn gekomen dat ze wel genade hadden. En wat doen nu deze mensen? Hun hele leven zoeken of dat nu echt geweest is. Zo gaat uw leven voorbij, dat merkt u nu wel. Maar misschien hebt u het al jaren gedaan, en u zult uit deze verwarring nooit komen, als u hierin voortgaat. Daarom moet er eens flink getwijfeld worden of men het wel bezit. En als dan geen bevredigend antwoord gekomen is, dan moet dat gezocht worden, op onze manier, met de allergrootste ernst, en daar moet dan niet gerust worden, voordat men de verzegeling heeft in zijn hart, de verzegeling van de genade Gods in Christus Jezus.

Kinderen, jonge mensen, wilt gij uw tijd niet gebruiken? Er is een goddeloze wereld, en er is een godsdienstige wereld, en die is misschien nog goddelozer, en daar moet u niet in wezen, daar moet u niet in meedoen. U moet zijn in Christus Jezus. Daar gaat het om: u moet zijn in Christus Jezus. Wanneer u in Christus Jezus niet zijt, dan zijt u een riet, dan is er geen kracht in u, en ge loopt niet alleen geváár dat ge onder allerlei invloed komt, maar gij kómt ook onder allerlei invloed, en tenslotte sterft ge als een dwaas – gij zijt het in uw leven niet te weten gekomen. En daarom, jongelui, kinderen, gebruik je tijd. Heb tijd om u af te zonderen en te worstelen met een God Die u nog onbekend is. Behaagt het Hem om Zich te openbaren, dan wordt u een zelfstandig mens, dan komt u op uw eigen voeten te staan. En hiertoe wordt u in staat gesteld doordat u op God leunt. “Wie is zij, die daar opklimt uit de woestijn, en liefelijk leunt op haar Liefste?” (Hoogl. 8:5). Dat is de ware onafhankelijkheid, en deze onafhankelijkheid heeft men altijd wel nodig gehad, maar vooral nu, nu alles er op aan- en toegelegd wordt om het individuele, het persoonlijke, te gronde te richten.

Zijt gij ertoe gebracht om Christus aan te nemen, volg Hem dan, volg Hem. Niet zeggen: “Ach, dat is toch zo moeilijk”. Volg Hem, volgen, u moet volgen! U hebt voorbeelden genoeg. Denk maar aan Abram, aan Noach, aan Mozes en aan zoveel

anderen, in de Schrift te vinden. Volg Jezus. Mensen vinden het niet goed? Uw omgeving kan er niet mee instemmen? Het komt er niets op aan. Wanneer u waarlijk door het geloof Christus volgt, dan zult u erachter komen dat mensen allerlei dingen durven zeggen zonder dat ze enige grond ervoor hebben. Als u Jezus volgen moogt door het geloof, en er komt iemand tot u om u te waarschuwen, dan vraagt u maar op welke grond hij dat doet. Dan zult u zien, dat hij niets betekent.

Vermijd de zonde en strijd ertegen, want de zonde verzwakt u. Haat de valse leer. U moet niet naar de kerk gaan ter wille van de orde. Dat maakt de duivel u wijs, dat u dat doen moet. En als u het ter wille van de orde doet, dan volgt u de duivel, en niet God. De orde is alleen in God, en wie buiten God de orde zoekt of meent te zoeken, die is op het verkeerde spoor. Leer, gij die Christus aangenomen hebt, met God om te gaan. Dat is nu feitelijk alleen het leven. En een ander, die dat niet doet, heeft misschien in de grond, ach, het leven als een wortel, maar hij geniet er niet van. Maar het ware leven is omgang te hebben met God: ’s avonds God iets te kunnen zeggen, en ’s morgens met Hem op te staan, en overdag Zijn raad te vragen, en stil tot Hem te zijn, en te berusten – zoals we het in de 43e Psalm vinden (vs. 5 ber.) – in het welbehagen Gods.

Amen.

Gebed:

Heere, vergeef het zondige in ons prediken, en wil onze predikatie gebruiken om ons te ontdekken aan onszelf, en ons te laten zien wat nu eigenlijk waar is. Neen, een oppervlakkige redenering kan niet aantonen dat wij weten wat waar is. Gij hebt lust in waarheid in het binnenste, en wanneer het U behaagd heeft om in ons hart de Waarheid te schrijven door de stift Uws Heiligen Geestes, dan hebben ook wij lust in waarheid.

Heere, we hebben hier enige ogenblikken met elkander mogen zijn. We hebben ons in de weg gesteld om na te denken over wat waard is overdacht te worden. Wil ons brengen tot de kennis en tot de overdenking en tot de toe-eigening van deze dingen, steeds meer en steeds hartelijker. Ze zijn het toch zo waardig. Ze strekken tot verheerlijking van U en ze maken een mens zo rijk en zo gelukkig. En bij ogenblikken mag zulk een mens zich zo sterk gevoelen, gelijk de apostel hiervan getuigenis afgelegd heeft in de woorden: “Ik vermag alle dingen door Christus, Die mij kracht geeft”, en zo ook alle heiligen. Laat ons het er niet om gaan dat we aangenomen zijn door een mens, door mensen, door een kring van mensen, door een kerk of groep. Laat het er ons om gaan dat we weten dat we van U een aangenomen kind zijn.

Wil ons niet begeven noch verlaten, en wil ons op onze wegen geleiden en ons brengen daar waar we onze woning hebben.

Amen.

Gezongen: Psalm 118:13 en 14.

Predikatie over Handelingen 2:41c, uitgesproken door Ds. J.P. Paauwe op 18 augustus 1954 te Bennekom

Gezongen: Psalm 87.

Gelezen: Handelingen 2:37-47.

Gebod:

Dat ons, Heere, door Uw genade geschonken worden mocht tot U te naderen. Behalve dat U toekomt lof, ere en dankzegging, is het een onomstotelijke waarheid dat we U nodig hebben, aangezien van U alle dingen komen die goed zijn, en van ons alle dingen die niet goed zijn.

Gij hebt ons bewaard, zodat we nog zijn die we zijn, en het is door Uw voorzienigheid dat we met elkander aan deze plaats mogen vergaderd zijn. Doe ons Uw goedheid erkennen en waarderen, opdat we van wat U ons schenkt een recht gebruik mogen maken. Want deze tijd gaat aan een eeuwigheid vooraf, en het is niet te doen om de tijd, maar om de eeuwigheid. En nochtans heeft de tijd een grote plaats, want er moet een tijd van voorbereiding wezen.

Treed in het gericht met ons niet, want van nature zijn we onopmerkelijke mensen. We leven, en gaan door het leven, en weten zelf iets, en we willen iets, en we nemen ook iets van elkander over. Maar de vraag die van zo ontzaglijk beslissende betekenis is: “Wat is Waarheid?”, deze vraag stellen we niet. En als ze nog over onze lippen komt, dan is toch doorgaans het hart er niet in betrokken.

We hebben ons in de weg gesteld om hier te prediken. Geef ons een woord van waarheid en van gezond verstand. Laat wat we zeggen, niet zijn wat in het algemeen gedacht wordt, en ook niet wezen wat waar *schijnt* te zijn, maar laat het wezen waarachtig en oprecht, waarheid in U.

Doe ons luisteren en acht geven, stil zijn tot U. Want goede woorden, troostrijke woorden, woorden van waarheid moeten in stilheid worden aangehoord. Al het geroezemoes dat in ons hart en in de wereld wordt gevonden, is tegen de Waarheid. En wij laten het oorzaak zijn dat we niet bij en niet in de Waarheid gebracht worden. Zo is het duidelijk dat er van deze wereld niets te verwachten is, dat ze bestemd is om aan haar eigen ondergang te werken. Laat ons dan niet meegaan, maar verwaardig ons en maak ons bekwaam om in deze wereld een plaats te hebben waarop wij staan met U, leven door U en tot U.

Er werd ons verzocht hier te denken aan een zieke. Gedenk hem. Doe hem zijn hart openen en U inlaten, opdat hij de Waarheid moge zien zoals hij haar nooit zag, en dat hij daarop dan steunen moge, dat hij steunen moge op U in leven en sterven.

Wil Uw Gemeente, door U levend gemaakt, zegenen. Bevestig Uw woord aan haar, dat zij niet verleid zal worden – “Zij zullen er velen verleiden, indien het mogelijk ware ook de uitverkorenen” – want we leven in een wereld van schijn.

Gedenk ons volk, de regering, de koninklijke familie. Gedenk de volkeren, en geef dat er nog uit het vuur worden gerukt.

Amen.

Gezongen: Psalm 89:7 en 8.

De voorbereidingspredikatie hebben we gehouden over het eerste gedeelte van het 41e vers van Handelingen 2: “Die dan zijn woord gaarne aannamen”, en niet verder. Op 4 augustus, de dag van het Heilig Avondmaal, stonden we stil bij de woorden die daar onmiddellijk volgen: “werden gedoopt”,* en vanavond zou ik graag met u willen overdenken wat we nu nog aan het eind van het 41e vers vinden:

“En er werden op dien dag tot hen toegedaan omtrent drieduizend zielen”.

Sommigen – het is ons bekend – hadden gemeend bij het gezicht van de uitstorting van de Heilige Geest te mogen spreken van invloed van sterke drank. “Zij zijn vol zoeten wijn”, hadden ze geroepen (vs. 13). En deze uitroep was de aanleidende oorzaak geweest van het optreden van de apostel Petrus. Hij hield een grote rede. En zijn woord sloeg in. De Heilige Geest had Zich met zijn woord verenigd. En Hij, de Heilige Geest, zei de mensen dat ze niet alleen onschuldig bloed hadden vergoten, maar ook dat ze zich vergrepen hadden aan God Zelf. Hij deed hen verstaan dat de Gehangene niemand anders was dan de beloofde Messias, de Zoon van God. Hij overtuigde hen dat ze aan deze moord hoofd voor hoofd schuldig waren. Hij overtuigde hen er ook van dat Christus Jezus van Nazareth, de ware Messias zijnde, was de Zaligmaker der wereld, dat in Hem ook hún zaligheid was, en dat ze geroepen waren om Hem aan te nemen. En zo vinden we dan in het 41e vers: “Die dan Zijn Woord gaarne aannamen”, enzovoort.

Veroorloof mij om naar aanleiding van wat ik nu gezegd heb en van wat er te zeggen was, enige opmerkingen te maken. Ik hoop dat deze mogen zijn tot ere Gods en tot uw en mijn heil.

In of bij de zaligmakende bearbeiding van de Heilige Geest is de mens eerder passief dan actief, eerder lijdelijk dan doende. God heeft de mens geschapen, en Hij heeft hem gemaakt naar Zijn beeld. Maar de vorst der duisternis heeft de mens bedrogen. En hij, de mens, heeft zich laten bedriegen. Zo heeft hij een waarachtig en heerlijk goed verworpen voor een ding dat denkbeeldig was: als God te zijn, kennende het goed en het kwaad (Gen. 3:5). En, toehoorders, hoe is het nu bij ons? Dát is er van

* Deze predikatie is niet beschikbaar.

Adam en Eva geworden: het beeld Gods hebben ze verloren, en waar dit niet is, daar is een mens enkel verwerpelijkheid. Daar is een mens veroemd. Hij moet dat wezen, anders zou God geen God zijn. Hij is veroemd, en zijn weg is naar de eeuwige veroemenis als hij niet een ingrijpende verandering beleeft waarvan ik u straks iets hoop te zeggen.

Wij zijn zondig. Ons leven – ik heb het nu over mij en over u – ons leven is een zondig leven, zo zondig dat wij er ook nog maar geen vermoeden zelfs van hebben. Ons leven is afschuwelijk, van de binnenkant bezien. Ons hart – nu, u weet wel wat uw hart is, en wat daarin omgaat dag en nacht – ons hart is arglistig, geslepen. Jeremia zegt ervan: “Arglistig is het hart, meer dan enig ding, ja, dodelijk is het, wie zal het kennen?” (Jer. 17:9).

Onze natuur is totaal verdorven, een bron van alle vuilheid. Zo hebben zich uitgelaten de bekende godzaligen. Ten eerste, zo spreekt de Schrift. U kunt dat in de Bijbel vinden. En nu mag men zeggen: “Ja, dat moet men niet ‘à la lettre’, letterlijk, nemen”, maar daar komt men geen stap verder mee, behalve dat het verkeerd is. De Schrift zegt het, en dit kan geen mens ontkennen. Zal men in staat zijn om iets anders te verdedigen, dan moet men eerst de Bijbel opzij gelegd hebben. Maar, zoals ik reeds opmerkte, de bekenden onder de godzaligen – ik zou willen zeggen: de klassieke vromen – hebben zo gesproken: Augustinus in zijn Belijdenissen en in andere geschriften, Luther in zijn commentaar op de Galaten, Calvijn in zijn Institutie, Blaise Pascal in zijn Pensées (Gedachten), Bunyan in al zijn boeken. En ieder die van de Heere begenadigd werd – “begenadigd”, dat is toch zo’n mooi woord, en zo’n goed woord – ieder die van de Heere begenadigd werd, spreekt zo, niet één uitgezonderd.

Wij hebben in Adam en als Adam gezondigd, en als Adam zondigen we dagelijks ontelbare malen. Er is echter redding. Wat ik gezegd heb, behoeft het laatste woord niet te wezen, ja, mag het laatste woord niet zijn. Er is redding, maar niet bij ons. Hier helpt onze beschaving niet. Trouwens, het woord zegt het al. Beschaving, schaven, polijsten, daar wordt een ding niet anders door.

God is onze Redder. En als u nu eens in het kort, met een enkel woord, moest zeggen hoe God iemand redt, wat zoudt u dan wel laten horen? Als u het mij vroeg, dan zou ik dit ten antwoord geven: God werpt in het hart Zijn Woord, en dan verklaart Hij het, Zijn Woord, dat is, de Wet der Tien Geboden en het Evangelie. En wanneer Hij nu in het hart Zijn Woord heeft geworpen, dan is het de Heilige Geest Die ons uitlegt wat er in het hart geworpen is. En deze uitlegging doet het, want nu verstaat men de Waarheid gelijk ze in Jezus Christus is, niet gelijk ze in een boekje is, niet gelijk ze is in onze gedachten of voorstellingen, niet zoals ze in onze Catechismus is, maar zoals zij in Christus is. En deze kennis is de kennis waarvan de apostel Paulus spreekt in woorden die we allen kennen: “Want God, Die gezegd heeft, dat het licht uit de duisternis zou schijnen, is Degene Die in onze harten geschenen heeft, om te geven verlichting der kennis der heerlijkheid Gods in het aangezicht van Jezus Christus” (2 Kor. 4:6).

Er is wel eens gezegd dat de protestanten in de plaats van de paus van Rome een andere paus hebben, namelijk de Bijbel. Alleen omdat zo gesproken wordt, weerleggen we, maar anders is het onnozel. Het legt alleen maar getuigenis hiervan af dat men niet weet wat waar is. Neen, onze Bijbel is niet de letter, maar als en in zoverre de Heilige Schrift verklaard is in ons hart, is voor ons de Bijbel Gods Woord. Dat wil niet zeggen dat wat we nog niet weten uit de Schrift, niet Gods Woord is, maar dit is het begin. Dus, het is God in Christus.

Is het veilig, is het aan te bevelen, om zo rondweg te zeggen dat een mens onbekwaam is tot hetgeen waartoe hij oorspronkelijk geroepen was? U moet zulke dingen nooit vragen. Er moet in uw gemoed wezen een onlesbare dorst naar waarheid en naar gerechtigheid. En dan moet u ook hier vragen: “Wat is waar? Is het waar dat een mens in zo’n desolate, zo’n hopeloze toestand is?” En alweer, dan zegt de Heilige Schrift, en dan zeggen de vromen die we genoemd hebben, en alle vromen: “Ja!” Het moet ter wille van God gezegd worden wat een mens is. Want wanneer Hij dan de Redder is, Hij alleen, dan is het billijk en redelijk en nodig dat Hij de eer van Zijn reddingswerk krijgt. En ook moet het gezegd worden ter wille van de mens. Want de mens moet weten dat al wat hij zonder God begint, bestemd is niet alleen om onder te gaan, maar om tegen hem te getuigen. Waarom? Omdat hij God voorbijgegaan is, terwijl de Heere zegt: “Ken den HEERE in al uw wegen, en Hij zal uw paden recht maken” (Spr. 3:6). En wat ik hier zeg, is van de allergrootste betekenis.

Toen ik zat voor degenen die tenslotte ertoe kwamen om mij uit het ambt te zetten, heb ik gevraagd: “Maar nu heb ik niets van God noch van de Heilige Schrift in jullie procedure gehoord. Weet gij nu dat wat ge staat te doen uit God is?” En ik kreeg ten antwoord: “Ja, we hebben gebeden”. Zo onnozel waren niet alleen deze mensen, maar zo zijn wij allen. Het is zo: wij willen wat, en als we nu godsdienstig zijn, dan komt er het gebed bij, en dan moet God helpen, ons helpen uit te voeren wat wij willen. Dat is ons bidden: spotten, niet alleen met God, maar ook met onszelf en met onze waarachtige belangen. En als nu in de prediking niet wordt gezegd wat een mens is, wat moet er dan door zo’n prediking gewerkt worden? Ze staat in dienst van de leugen!

We vinden: “*En er werden op dien dag tot hen toegedaan omtrent drieduizend zielen*”. “*Tot hen toegedaan*”; dat waren dus de mensen die de prediking hadden verstaan, die zich hadden vernederd. Dat is het begin van waarachtigheid. Daarom staat er: “Met de ootmoedigen is wijsheid” (Spr. 11:2). Ze hadden zich vernederd. Diep hadden ze zich vernederd. Ze hadden het hunne losgelaten. Zo gaat de waarachtige bekering verder: vernedering, loslaten, alles! De mens heeft niets behalve zijn verbeelding. Loslaten! Buiten Christus, buiten God in Christus heeft de mens niets, alleen maar zijn verbeelding. Ze hadden zich afgewend van hun leraars, van wie ze zagen dat ze bedriegers waren. Ze hadden Christus waarlijk aangenomen in het Woord, het Woord in Christus, en Christus in het Woord. Ze hadden God aangenomen in Christus Jezus.

En nu staat er: *“Werden tot hén toegedaan”*. Deze mensen, deze begenadigde mensen hebben zich dus gevoegd bij degenen die in de opperzaal zaten. Er was voor deze mensen geen twijfel waar ze zijn moesten. Want iemand die, zoals deze mensen, begenadigd is, weet wat waar is, en hij weet ook wat niet waar is. Dus de begenadigden hebben zich gevoegd bij degenen die in de opperzaal waren. Als nu iemand in deze tijd ook eens begenadigd is, waar moet hij zich dán heen begeven en aan wie moet hij zich dán geven? U zult bekennen dat deze vraag niet van betekenis ontbloomt is. U zult ook niet ontkennen dat het een bij uitstek praktische vraag is. Deze mensen hebben zich gegeven aan de opperzaal, niet meer aan de tempel. En nog eens, als wij nu begenadigd zijn, waaraan geven wij ons dan, en waaraan móeten wij ons geven?

Het is buiten alle twijfel dat de stichting van de Nederlandse Hervormde Kerk een werk Gods was. God heeft in deze landen de Nederlandse Hervormde Kerk gesticht. De stichting van deze kerk was een werk Gods – niet zonder gebrek, niet zonder zonde; zonder gebrek en zonder zonde wordt hier niets gedaan – het was een werk Gods. Maar deze kerk is afgegleden van haar belijdenis, zó dat iemand die op de kansel van deze kerk staat, vrijheid heeft om te verkondigen wat hij wil. En zover zelfs kan zijn prediking gaan dat hij ontkent dat Jezus bestaan heeft. Aan haar geven wij ons niet over. Ik heb in mijn lange leeftijd veel kerken zien verrijzen, heel veel. Is van één van deze kerken te zeggen dat ze een werk Gods is, en dat haar stichting een wederkeer geweest is tot de Waarheid gelijk ze in Jezus Christus is? Ons antwoord is ontken-nend. Aan niet één van al deze kerken geven wij ons. Wij geven ons aan allen die God vrezen, die met de apostel Paulus zeggen: “Maar hetgeen mij gewin was, dat heb ik om Christus’ wil schade geacht” (Filipp. 3:7). En als u de dingen verstaat, en zo hebt gehandeld, dan zult u zeggen: “Zo hoop ik te leven en te sterven, bewaard ervoor te mogen blijven om ooit mijn voet over de drempel van welke kerk ook te zetten”. En als u mij nooit meer hoort – dat kan zijn, want ik ben zeker niet jong meer – dan moogt u dit ten aanzien van deze zaak beschouwen als mijn laatste woord.

“En er werden op dien dag tot hen toegedaan omtrent drieduizend zielen”. De oudtestamentische kerk was verlaten, en de nieuwtestamentische kerk was gesticht door God.

En nu mag ik misschien wel met enkele vragen tot u en mij komen. Hebt u uzelf leren kennen? De vraag is kort, maar van grote betekenis – hebt u uzelf leren kennen? En dan laat ik deze vraag zijn in gezelschap van een andere: hóé hebt u uzelf leren kennen? Want een mens leert zichzelf niet kennen door in de Bijbel of in andere boeken te lezen. Daarvoor is iets anders nodig. En nu vraag ik aan u, aan mezelf en aan u: hoe hebt u uzelf leren kennen? U zult niet zeggen dat ik met onbetekenende dingen kom. Dat Griekse woord “ken uzelf” – daar hebt u wel eens van gehoord – was een spreuk die buiten het christendom werd gevonden: “ken uzelf”. Hoe hebt u uzelf leren kennen? Zou u dat kunnen verklaren, ik zal maar zeggen aan uzelf? Hoe hebt u uzelf leren kennen? Want zelfkennis is één van de voornaamste delen van onze christelijke godsdienst.

En dan zou ik u ook willen vragen of u God kent. En alweer, hoe hebt u Hem leren kennen? Wanneer was er het ogenblik in uw leven dat u, in de eenzaamheid zijnde, sprak: “Dat is God!” U had geen beeld voor u, u had geen gezicht, maar u had een openbaring, een Goddelijke openbaring, waarvan u niet behoefde te vragen of ze Goddelijk was, want ze bracht haar eigen cachet, haar eigen stempel mee. En dit is dan ook de oorsprong van de zekerheid die een mens kan hebben en een begenadigde heeft. Buiten dit is er niet één in de gehele wereld geweest, is er niet één in de wereld, die zekerheid des harten heeft. Zekerheid des harten komt wanneer God gekomen is in ons hart.

Ik heb u gevraagd: kent u God? Is Christus in u geopenbaard en hebt gij in Hem God aanschouwd? Dit is alweer Bijbels – het is waarlijk niet fantastisch – Bijbels, nuchter, eenvoudig, oprecht. Want er staat – het is een woord van Christus Zelf –: “En dit is het eeuwige leven, dat zij U kennen, den enigen waarachtigen God, en Jezus Christus, Dien Gij gezonden hebt” (Joh. 17:3). En Paulus spreekt zich op deze wijze uit: “Wij zien Jezus met heerlijkheid en eer gekroond, Die een weinig minder dan de engelen geworden was, vanwege het lijden des doods, aan de rechterhand der Majesteit in de hoogste hemelen” (Hebr. 2:9; Hebr. 1:3). Wij zien Hem door het geloof. Dat is het geloof, het is een zien. Het is geen mening, het is geen opvatting, het is niet iets dat men overgenomen heeft. Het is zo oorspronkelijk mogelijk. Het is van God.

En nu nog een derde vraag, die met de twee gestelde vragen in nauw verband staat: zijt gij gestorven, geestelijk gestorven, gestorven aan de Wet der tien Geboden als een Verbond der werken, als een Wet die eist en belooft en bedreigt? Zijt gij aan deze Wet gestorven? Neemt gij de toevlucht niet meer tot haar om u te helpen? Is Christus en God in Hem voor u alles, alles, van de morgen tot de avond en van de avond tot de morgen? En is het uw hartelijke begeerte dat het zo moge blijven? Is het uw hartelijke begeerte om God te mogen volgen, en geen mens? Geen mens volgen – dan komt ge onherroepelijk in de afgrond! Mij moet u ook niet volgen.

Ik heb nooit van mijn gehoor gewild dat het mij volgde. Dat zou ik wél gewild hebben als mijn werk mijn eigen werk was. Want dan zou ik voor mijzelf moeten zorgen, en het zou een ramp zijn als ik niemand meer onder mijn gehoor kreeg. Maar het is niet zo. Als ik niemand meer onder mijn gehoor kreeg, dan zou dat géén ramp wezen; ik bleef dezelfde, ik bleef precies dezelfde. En ik wens van niemand dat hij overneemt wat ik predik. Als hij het deed, dan zou ik zeer zeker de eerste zijn om hem te waarschuwen. Ik heb het eens gedaan, ofschoon het in mijn prediking helemaal opgesloten ligt. Maar een predikant vroeg mij eens: “Moet ik nu doen, moeten wij nu doen wat jij gedaan hebt?” Hij bedoelde in betrekking tot de Nederlandse Hervormde Kerk – ik was erbuiten, hij was erin – “moeten wij nu doen wat jij gedaan hebt?” En ik heb ten antwoord gegeven: “Als je het doet, dan kom je om!” Wij nemen de loop van de Waarheid niet in onze hand. De loop van de Waarheid laten wij aan de Waarheid. En dan zijn wij er zeer rustig onder, onbegrijpelijk rustig, want groot is de Waarheid en ze zal zegevieren!

Kinderen en jonge mensen, heb je wel goed geluisterd? Ik hoop dat het je gegeven mag worden om deze dingen te onthouden. Je zult ze nu niet verstaan, maar de mogelijkheid bestaat zeer zeker dat de Heilige Geest ze nog eens bij je verstaanbaar maken zal.

En gij ouderen, gij zijt dertig, veertig, misschien zestig jaar oud, en nog ouder. Gij ouderen, nu is het één van tweeën immers. U zult toch moeten toegeven dat het één van tweeën is: óf gij omhelst wat wij u hebben mogen zeggen, óf gij spreekt het tegen. Maar in het laatste geval heb ik recht om u te vragen naar het licht waarin u de dingen anders gezien hebt. En hebt u dan de kracht niet om dit recht te erkennen, dan moet ik u zeggen dat ge tot op dit ogenblik nog een dwaallicht zijt, en dat het helemaal niet vaststaat wat er op den duur nog van u komen zal.

Zit u ergens mee? God is machtig en gewillig om ieder mens te helpen die van Hem wenst geholpen te worden, ieder mens. Het is nooit gebeurd, nietwaar, dat wanneer Christus iemand ontmoette en deze van Hem iets begeerde, Hij dan zei: "Ga heen, ik help u niet". Dat is nooit gebeurd. Ach, geloof dat toch, want gij houdt God verdacht. Gij denkt dat Hij uw onheil zoekt. Geloof het: Hij kan en Hij wil u helpen. Maar niet redeneren, de eenzaamheid in, de eenzaamheid! De stilte zoeken en tot God roepen! En dan niet zeggen: "Ja, ik heb geroepen, ik heb lang gebeden, ik heb veel gebeden, maar het heeft me nog niet geholpen". De zaak is het waard dat ge volhardt. En als u er wat aan kunt hebben – versta me goed – als u er wat aan kunt hebben, dan toont God u dat Hij u verhoord heeft.

Amen.

Gebed:

Heere, we hebben het uur dat we dachten hier tezamen te zijn, doorgebracht. Vergeef ons al het zondige dat ons bij het werk van spreken en luisteren aankleefde. Gebruik wat gezegd is. Doe ons het overdenken. Leer ons ermee eindigen in U. Laat ons niet onszelf laten terugschrikken voor moeiten die aan de overdenking en vooral aan het doen van de Waarheid verbonden zijn. Geef dat het zo moge wezen dat ons de Waarheid boven al gaat. Wil ons dan daartoe bearbeiten, niet eens, maar gedurig. En wanneer wij moeten bekennen dat wij van de Waarheid zijn afgeweken, zelfs nadat wij haar leerden kennen, laat ons dan belijden en terugkomen en opnieuw de Waarheid aangrijpen. Wat Uw Getuigenis zegt, en wat de prediking die daarop is gegrond, verkondigt, hebben we nodig. We moeten leren er het rechte gebruik van te maken. We moeten bewaard worden voor ongeloof, we moeten van het ongeloof verlost worden, maar wij moeten ook losgemaakt worden van overgeloof. En dit én het eerste, beide worden bij ons, gevallenen, gevonden. Waarachtig geloof is een gave van U. Schenk ons dat geloof, versterk het, en doe ons door het geloof het ongeloof en het overgeloof beide, overwinnen.

Gedenk ons nu we weer vanhier staan te gaan. Bescherm ons op onze wegen, en

breng ons waar we vandaan gekomen zijn en waar we thuishoren. En doe ons de overige dagen van ons leven, hetzij deze veel, hetzij ze weinig zijn, doorbrengen in de vrees van Uw hoge en heerlijke Naam.

Amen.

Gezongen: Psalm 119:1 en 2.

12e Predikatie over Romeinen 8:1a, uitgesproken door Ds. J.P. Paauwe op 14 november 1954 te 's-Gravenhage

Gezongen: Psalm 73:13 en 14.

Gelezen: De Wet des Heeren; Spreuken 1:20-33.

Gebed:

Het wordt ons duidelijk gezegd, Heere. Beide wegen worden ons getekend, die des levens en die des doods. Ach, leer ons opmerken en gebruikmaken van hetgeen Ge ons schenkt, een zodanig gebruik dat Uw Naam wordt verheerlijkt en wij komen aan het ware geluk, de eeuwige zaligheid, die hier reeds begonnen wordt.

Gij hebt ons bewaard en we zijn nog die we zijn. Maar hoe lang nog? Want het wordt snellijk afgesneden en wij vergaan door Uw toorn. Ach, leer ons onze dagen tellen, opdat we een wijs hart mogen bekomen. En doe ons inzonderheid in deze ogenblikken, waarin we onder het geklank van het Evangelie nederzitten, gebruikmaken van de gelegenheid die ons geboden wordt, om ons voor het eerst of voor de zoveelste maal aan U te geven, zonder iets terug te houden. Waar dit geschiedt, daar is het goede begonnen. Zo wordt hetgeen we nodig hebben, voortgezet.

Vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren. Wil ons zuiveren en leiden door Uw Woord en Geest. Doe ons iets zeggen uit U en door U en tot U. Al het andere zou geen waarde hebben. Integendeel, het zou zondig zijn en onze schuld groter maken. En wanneer het U mocht behagen zulk een woord te laten horen, laat ons dan horen wat de Geest tot de Gemeente zegt. Doe ons inkeren in onszelf. Iedereen heeft zijn werk en dingen die zoeken beslag op hem te leggen, en nochtans zegt Uw Woord: "Hoor raad en ontvang tucht, opdat gij in uw laatste wijs zijt". Neen, door U worden geen verontschuldigingingen aangenomen. Salomo had bevonden dat ze gemaakt werden. En ze worden ook gemaakt, maar laat het door ons verfoeid worden. Laat ons ons voor U stellen, laat ons ons voor U neerleggen als zondaren, niet als bekeerden, en nog veel minder als half bekeerden – als zondaren. En laat ons dan kruipen tot het Kruis, en van het Kruis onze zielen opheffen tot U Die in de hemel zit, ter rechterhand Gods, met Uw offerande en met Uw voorbede, en laat ons dan daar het anker der hoop uitwerpen, en zoeken godzalig te leven, hatende alle valse

pad, en Uw gunst meer achten dan het leven.

Denk aan onze zieken en rouwdragenden en verpleegden. Denk aan hen die mischien in hun uiterste zijn. Eén die geregeld onze prediking bezocht en met wie we veel in aanraking geweest zijn, is deze week weggenomen. Hoe oud hij ook geworden was, de dood had hem gevonden, naar Uw Woord: “Het is den mensen gezet eenmaal te sterven, en daarna het oordeel”. Heere, en nu zijn zalig de doden die in U sterven. Gedenk de zijnen. Laat het een spoorslag wezen om de weg te gaan die hij hun heeft voorgehouden. Laat ons allen onze kinderen deze weg voorhouden, deze weg en geen andere. Elke andere weg voert tot de afgrond.

Gedenk ons volk, de regering, de koninklijke familie. Erbarm U over de volkeren. Wil er hier of daar nog grijpen, opdat Gij aangegrepen moogt worden.

Amen.

Gezongen: Psalm 87.

We zouden nog graag uw aandacht hebben voor het begin van Romeinen 8:

“Zo is er dan nu geen verdoemenis voor degenen die in Christus Jezus zijn”.

“In Christus Jezus”; dat wil zeggen: met Hem verenigd te wezen, tot Hem gekomen te zijn, in Hem te geloven, Hem in zich te hebben en zich aan Hem overgegeven te hebben. Wanneer deze dingen hebben plaatsgehad, dan is een mens in Christus, en “indien iemand in Christus is, die is een nieuw schepsel; het oude is voorbijgegaan, zie, het is alles nieuw geworden” (2 Kor. 5:17). Wanneer deze mens sterft, dan zal hij ondervinden, vanaf het ogenblik dat hij de ogen sluit, wat we gezongen hebben aan het eind van de 87e Psalm. Nu weten we wel niet recht wat dat is, maar we weten er toch zoveel van, namelijk wanneer wij in Christus zijn, dat het alle verstand te boven gaat, een eeuwig heil, een onveranderlijk geluk, een zaligheid in de aanschouwing Gods.

De uitdrukking: “in Christus Jezus” vinden we in de Heilige Schrift heel dikwijls: vooral ook in de brief aan de Efeziërs en op nog vele andere plaatsen. Ze moet dus wel van gewicht zijn. En inderdaad, ze is van gewicht. Ze is van het hoogste gewicht, en u kunt er niet genoeg uw aandacht aan schenken. En u kunt ook niet genoeg vragen of gij persoonlijk in Christus zijt. Deze zaak is iets waarnaar de oprechten altijd gestreefd hebben. De onoprechten hebben zich laten bedriegen en laten zich bedriegen door hen die, nota bene in de prediking, de moed hebben om te zeggen dat het zijn in Christus – met als gevolg rechtvaardigmaking en heiligmaking – niet volstrekt nodig is om zalig te worden.

Toehoorders, we moeten ons afvragen wat nu wel nodig is om in Christus te komen. Want of een mens al zegt: “Ik geloof”, enzovoort, dat heeft geen betekenis.

We moeten “rekenschap kunnen geven van de hoop die in ons is”, woorden van de apostel Petrus (1 Petr. 3:15). Wat is nodig om in Christus te komen? Ik veronderstel dat u hierover al veel nagedacht hebt. Ik ook! Maar wat u nu gevonden hebt, dat is me niet bekend, maar ik zal u zeggen wat de Bijbel, wat de belijdenis van de Kerk, wat wij noodzakelijk achten: een heldere overtuiging van zonden, zo, dat een mens weet wat zonde is, en dat hij een zondaar is, en dat hij niet anders is dan een zondaar, niet minder zondaar dan een ander, maar méér dan een ander, zodat zijn mond gesloten is voor God. Zo heeft Christus ons immers onderwezen. Hij heeft gezegd dat Hij “niet gekomen is om te roepen rechtvaardigen, maar zondaars tot bekering” (Matth. 9:13). En het is de belijdenis van ieder gelovige: “Ik ben zwart, doch lieflijk” (Hoogl. 1:5), zwart in mijzelf, lieflijk in Christus.

Deze overtuiging behelst de overtuiging van drie zaken. Ten eerste de overtuiging van de volstrekte verwerpelijkheid van zijn leven. Het was nog vanmorgen dat iemand tot me zei: “Wat doet een mens al niet om zichzelf te handhaven”. Ik heb geantwoord: “Ja, en wie dat nu doet, die is nog middenin de wereld, en wanneer hij zichzelf niet meer kan handhaven, en er is voor hem geen hulp besteld bij een Held, dan maakt hij een eind aan zijn leven”. De overtuiging moet zó zijn dat we ons niet meer kunnen handhaven, dat we vallen in de handen van God Die leeft, onszelf daarenen werpen en voor God uit de weg gaan, ten enenmale. En wie voor God uit de weg gaat, die gaat ook voor zijn naaste uit de weg. En wie dit laatste niet kan, is ook voor God nog nooit uit de weg gegaan, nooit! Hierop berust een gedeelte van de Bergrede. Als een mens nog iemand kan aanwijzen die slechter is dan hij, dan heeft hij nog geen genade. Zo spreekt de apostel Paulus tenminste, en we zijn in dezen met hem verenigd: “Opdat alle mond gestopt worde en de gehele wereld voor God verdoemelijk zij” (Rom. 3:19). Als u nu verdoemelijk voor God zijt – denk eens aan het ogenblik waarin u dat zijt geworden, als ge zo’n ogenblik doorleefd hebt – is er dan één gedachte aan de naaste? Dan zijt ge met God alleen. En dat is het ware leven, alleen te zijn met God. Al het andere is maar afwijking, en zoeken van de wereld, en het aanwenden van pogingen om onszelf te handhaven – de volstrekte verwerpelijkheid van ons leven. Toen de tollenaar in de tempel stond, stond hij van verre, en hij had gesloten ogen, en hij sloeg zich op de borst, en hij heeft toen niet gedacht aan de farizeeër. Deze heeft aan de tollenaar gedacht, maar de tollenaar heeft niet aan de farizeeër gedacht. En toen de tollenaar zag dat “God in Christus de wereld met Zichzelf verzoenende was, hun zonden hun niet toerekenende” (2 Kor. 5:19), heeft hij gebeden: “O God, wees mij zondaar genadig” (Luk. 18:13). Dit gebed is niet afgewezen. Zulk een gebed wordt nooit afgewezen. Maar let op hetgeen ik gezegd heb: toen de tollenaar God in Jezus zag, toen heeft hij gebeden: “O God, wees mij zondaar genadig”, en niet vóór die tijd. Vóór die tijd kan het wel duizenden malen gebeden zijn, maar dan heeft het ongeloof nog zijn heerschappij, en wij weten dat al wat uit het geloof niet is, zonde is (Rom. 14:23).

Ten tweede moeten we de overtuiging hebben dat ons hart in geen enkel opzicht deugt. In de dagelijkse conversatie hoort men dikwijls: “Ik heb het goed gemeend”, “Ik meen het”. Men gaat uit van de gedachte dat men toch werkelijk wel het goede voor ogen heeft, hetzij in de godsdienst, hetzij in het verkeer met de mensen. Er is niets wat de mens meent, niets! Wat hij vandaag zoekt, kan hij morgen met zijn ganse hart verwerpen. Wat hij heden looft, hij is in staat om het weinige ogenblikken daarna als te vervloeken. Het hart van een mens – maar u weet het toch zelf ook wel – het hart van de mens is door en door slecht. Het is vol geveinsdheid, en waarheid wordt er niet in gevonden. Het is huichelachtig. Het gaat om met draaijerijen, de ganse dag. Het hart is een afschuwelijk ding, begrijpelijk, want het beeld is er niet meer in, het beeld Gods, dat bestaat uit kennis, gerechtigheid en heiligheid. Als u nog in enig opzicht steunt op uw goede bedoeling, op uw goed menen, dan bedriegt u zichzelf. En bekend is het zeggen van een van de reformatoren: “Goed menen heeft velen doen wenen”. We moeten volstrekt overtuigd zijn van de verdorvenheid van onze natuur. Onze natuur is niet goed, de gronden deugen niet in ons. Al wat God erin vindt, is afschuwelijk, en wanneer het ons geschonken wordt om dieper en dieper en steeds dieper te graven, dan vinden we niets anders dan gruwelen. Er komt nooit iets goeds uit voort. We zouden wel kunnen zeggen: “arme Nicodemus”, wanneer hij later niet bekeerd was geworden. Deze man verstond het niet, ofschoon hij een leraar in Israël was. En omdat dit de Heere Jezus onmiddellijk opviel, werd tot hem gezegd: “Voorwaar, voorwaar zeg Ik u, tenzij dat iemand wederom geboren wordt, hij kan het Koninkrijk Gods niet zien” (Joh. 3:3). De Heere Jezus zette hem in de hel. Nicodemus, de vrome, de aanzienlijke, de zoekende Nicodemus werd door Christus in de hel gezet. Verstaat u het? “Tenzij dat iemand wederom geboren wordt”, een nieuwe natuur ontvangt, een vlezen hart.

Ten derde moeten we overtuigd zijn van onze machteloosheid. Nu een mens er in het paradijs alles aan gegeven heeft, het schone gebouw dat God gezet had afgebroken heeft, moet hij niet denken dat hij in staat zou wezen om nog iets te doen. Zeker, een mens kan genoeg doen, maar al wat hij doet is zonde. Al wat uit hem voortkomt, is zonde. Dat wordt ons doorgaans door de prediking niet geleerd, nietwaar? Welnee, we worden aangespoord om te bidden, om dit te doen en dat te doen, en het gevolg hiervan is wat u allerwegen vindt – en ik vrees dat het onder ons ook nog genoeg gevonden wordt – namelijk dat men in de gesprekken opkomt uit zichzelf, en niet uit God. En in zulk een geval zijn de gesprekken waardeloos; zonder enige betekenis zijn ze. Vraagt u wat dat dan zou kunnen zijn: “uit God opkomen en niet uit zichzelf”? Een mens komt uit God op als hij zich verloochent met al het zijne. En om zich te kunnen verloochenen, moet hij eerst ingaan in zichzelf. Hij moet dus dicht bij zichzelf leven. Eerst ingaan in zichzelf, en dan uitgaan uit zichzelf en ingaan in God. “Ik zal horen, wat God de HEERE spreken zal” (Ps. 85:9). En als hij dat gedaan heeft, dan komt hij uit God op. En als dat verstaan werd, dan zouden de mensen elkander min-

der zoeken, veel minder zoeken – ik weet, een mens kan niet alleen leven, maar hij moet ook niet van de conversatie leven, al is de inhoud van de conversatie ook godsdienst – dan zouden de mensen elkander veel minder zoeken. Maar men heeft God niet nodig, en Hem zoekt men niet, en nu moet men christenen hebben. En dat verwekt grote ellende.

Een mens moet overtuigd zijn van zijn machteloosheid, van de waarheid van het bekende woord uit onze catechismus: “onbekwaam tot enig goed en geneigd tot alle kwaad”. En dan ziet men ook niet meer de splinter in het oog van zijn broeder. En dat zou wel een groot voordeel van de conversatie zijn, als het eens niet meer ging over de naaste. Dan ziet men ook niet meer de splinter in het oog van zijn broeder, maar men ziet terdege de balk die in eigen oog is. En dat begint ons dan zo zwaar te worden dat we in de eenzaamheid vluchten, en in de eenzaamheid tot God zuchten. En daar is men dan weer alleen. En men is nooit minder alleen dan wanneer men alleen is.

Toen we begonnen te spreken over Romeinen 8, het begin, hebben we gezegd dat er verdoemenis is. “Vervloekt is een iegelijk die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der Wet, om dat te doen” (Gal. 3:10). Zal men in Christus komen, dan moet deze vloek omhelsd worden, de vloek die ligt op onze persoon en op al het onze. Ik zeg: deze vloek moet omhelsd worden, en dat wel uit liefde tot de Wet. Want als een mens handelt uit vrees voor de zonde, of uit afschuw van de zonde, dan heeft dat nog geen betekenis, dan omhelst hij de vloek nog niet. Wie de vloek omhelst, moet dit doen uit liefde tot de Wet, die hem vervloekt.

Gezongen: Psalm 42:1.

Zal nu een zondaar tot Christus komen, dan moet hij Christus kennen. En zal men Christus kennen, dan moet Hij vooraf geopenbaard zijn. De grote schare van godsdienstige mensen doet het met de letter, en dat wordt hun geleerd door de afschuwelijke prediking van deze tijd. Onze vaders wisten het beter. Deze zeiden: “Die niet heeft dan de letter, is maar een ketter”. Men zou zo denken, nietwaar, dat men als men in de Bijbel leest op deze wijze Christus kon leren kennen, maar dat is niet zo. Er kunnen teksten tot ons komen die van Christus spreken, en dan kan men zeggen dat Christus noodzakelijk is. Maar dat is het niet.

Ik was enkele jaren geleden nog eens in mijn eerste gemeente. Ik liep enkele huizen binnen en ik vroeg naar de geestelijke welstand. Bijna onveranderlijk kreeg ik ten antwoord: “Christus is me bekend, maar het moet nog toegepast worden”. Denk nu eens een ogenblik over zo’n leer na, en dan behoef ik u niet te zeggen in welke hoek ik daar zat. Denk eens een ogenblik over deze leer na: “het moet nog toegepast worden”. Daar komt de schilder aan, en hij zet de verf voor het huis, maar hij werkt niet. U wijst hem erop. En de schilder zegt: “Maar de verf is er toch!” Dat een mens toch zo vol dwaasheden steekt, nietwaar? Maar ik heb het u al gezegd: hij is het Beeld

kwijt en nu kan hij alles geloven. Wat men hem ook voorhoudt, neemt hij aan, als God het toelaat. Maar gelukkig de mens aan wie het niet toegelaten wordt. Christus moeten we kennen door openbaring. En wanneer Hij Zichzelf openbaart, dan verstaan we dat we Hem nooit gekend hebben, maar dat we Hem verworpen hebben, tegen Hem ingegaan zijn, Hem niet op prijs gesteld hebben.

Ik zal u nog eens iets zeggen. Iemand vertelde haar bekering. Eén die aanwezig was, voegde deze vrouw toe: “Het is zeker gegaan, zoals je het je altijd voorgesteld had?” “Precies”, zei ze, “precies”. “Zie”, kreeg ze toen te horen, “omdat ge nu zo spreekt, nemen we uw bekering niet aan”.

Als God een mens bekeert, dan is hij weg van verwondering. Hij roept uit: “Nooit geweten noch gezocht, nimmer gekend”. En de woorden van de dichter van de 118e Psalm zijn de zijne: “Dit is van den HEERE geschied, en het is wonderlijk in onze ogen” (vs. 23).

Zal iemand tot de Heere Jezus komen, dan moet hij overtuigd zijn van enige dingen. Ten eerste van de noodzakelijkheid van Hem. Er moet in de ziel van zo iemand de zekerheid zijn dat buiten Jezus geen leven is, maar een eeuwig zielsverderf. En dat moet niet alleen in dat ogenblik bij hem wezen, maar als hij nog veertig jaren leeft, dan moet hetzelfde bij hem gevonden worden, en hetzelfde door hem beleden worden: “Buiten Jezus is geen leven, maar een eeuwig zielsverderf”. Anders laat een mens niet los. En wie niet loslaat, die komt niet tot Christus.

Hij moet overtuigd zijn van de genoegzaamheid van Christus. Het is nooit te zeggen wat een mens in Jezus ziet, en dan is dat toch nog maar iets gerings vergeleken bij wat er in Hem te zien is. Maar hij ziet: “Heb ik Hem, dan heb ik genoeg, want Hij is alles”.

Hij moet overtuigd zijn van de gewilligheid van Christus. Hij meende dat hij wel wilde. Zeker, maar op *zijn* voorwaarden. Op zijn voorwaarden was hij gewillig. Maar als iemand Christus aanneemt, dan moet hij Hem aannemen op de voorwaarden die Christus stelt, en deze voorwaarden zijn dat hij zich tevreden stelt met Christus.

Hij moet overtuigd zijn van de gepastheid van Christus. Een mens die Christus daar aanschouwt, ziet hoe Zijn Persoon en werk Godverheerlijkend en zielzaligend is en dat hij daarom Hem nu juist moet hebben. Hij moet de Heere Jezus als de Koning zien in Zijn schoonheid en een vergelegen land aanschouwen (Jes. 33:17). Hij moet de Heere Jezus zich toe-eigenen. Of u al helder water langs u ziet heengaan, en gij, ofschoon ge versmacht van dorst, niet in staat zijt om van het water te genieten, dan is het aanschouwen van water geen troost, maar een kwelling voor u.

Op al wat we gezegd hebben, moet een toe-eigening van Christus volgen, en dan moet men in Christus kunnen rusten, kunnen rusten in betrekking tot de tijd en in betrekking tot de eeuwigheid. Men moet, rustende op Christus, kunnen geloven – hoe zwaar ook de aanvechting moge wezen en de bestrijding – dat men een erfgenaam des hemels is. Dat moet men kunnen geloven, ook al is het dat men tegelijkertijd bidt: “Kom mijn ongelovigheid te hulp” (Mark. 9:24). En zo moet men ook op Hem kun-

nen rusten voor de tijd; voor het dagelijkse brood niet alleen, maar voor alle uitkomsten die er nodig zijn, liever gezegd, die men behoeft. En daarom is er in het hart van de begenadigde doorgaans een stilte. En hoe zwaarder de kruisen zijn, des te dieper is deze stilte, zodat een begenadigde niet zegt: “Ja, maar u moest het maar eens voelen”, of: “U moest het maar eens ondervinden”. Nee, stilte.

Mijn ziel is immers stil tot God;
Van Hem (niet van mijn naaste,
niet van de verandering der omstandigheden)
Van Hem wacht ik een heilrijk lot.
Hij immers, *Hij*, zal mijn Rotssteen wezen. (Ps. 62:1)

En hoe genotvol kan dat wezen. “Ik steun op God, mijn Toeverlaat, dies heb ik niets te vrezen” (Ps. 91:5 ber.). Hoe genotvol kan dat zijn! Dat is niet een kwestie van gevoel, maar er is in het hart van de rechtvaardige een wortel, en deze wortel geeft, en onder andere geeft deze wortel deze stilte, deze tevredenheid, blijdschap, sterkte, alles in God. En als men deze dingen niet kent, dan moet men zich afvragen of men wel genade bezit. Rusten! Er is een vers: “Rust mijn ziel, uw God is Koning, heel de wereld Zijn gebied”.* Dat is immers, dat moet immers wezen de sterkte van een begenadigde. Waar dit gemist wordt, wat heeft men dan meer dan de wereld, die somtijds alles in rep en roer wil brengen?

Nu worden al deze dingen gewerkt bij de één met veel verschrikking en bij de ander met veel minder verschrikking. Zonder benauwdheid, angst en kommer zal het wel niet velen gelukken om in Christus te komen. Bij sommigen komt het spoedig nadat men, wat men zou kunnen noemen stil gezet is, en bij anderen jaren, vele jaren daarna, maar men moet in Christus zijn.

Wanneer nu iemand deze leer tegenspreekt, dan moeten wij hem zeggen dat hij vroeg of laat zal zien dat hij als een tegenspreker van de Waarheid geleefd heeft. En de Waarheid zal toch zegevieren, want zij is groot. En wat mij betreft, ik zou liever straatarm zijn, dan overgegeven te worden aan tegenspraak van de Waarheid. De begenadigde gaat niet alleen voor de Waarheid opzij, maar hij doet het met zijn hart. En dan heeft de Waarheid ruim baan en anders niet.

Er werd vroeger dikwijls door begenadigden gezegd: “Sta naar ontdekking”. Ik zeg dit ook. Sta naar ontdekking met uw ganse hart, zoveel als u maar geschonken mocht worden, voordat ge in Christus zijt, en daarna ook nog – sta naar ontdekking. Denk niet dat een gestalte het doet, noch vóór noch na de bekering. Het geloof in Christus, dat doet het. Grond moet men hebben! U weet dat iemand aan het sterfbed

* Ned. Herv. Gezangbundel 1938, Gez. 179:1.

kwam van een van de Erskines, en dat Erskine gevraagd werd: "U hebt ons zoveel gezegd. Geeft de Heere nu ook nog schijnsel op uw werk?" Het antwoord was: "Ik heb altijd meer op gehad met de belofte dan met schijnsel". Licht – men kan zo spoedig menen dat het licht is. Aangename gestalten – men kan het er wel voor houden dat het van Boven is, maar het is niet altijd van Boven. Maar geloof, gezonken te wezen op de Steen Die God gelegd heeft, dat doet het.

Wanneer u bekennen moet dat u niet in Christus zijt, dan zou ik u toch zo graag een raad willen geven, of liever gezegd, ik zou u willen geven de raad die in het Woord en in de belijdenis gevonden wordt. Als ge niet in Christus gevonden wordt, houd u dan niet op met de vraag of u genade hebt. Wilt u wel geloven, dat de mensen daar hun leven mee kunnen doorbrengen, en aan het eind sterven als een dwaas? Houd u niet op met de vraag of u genade hebt. De Heilige Geest zal u nooit het antwoord geven, behalve dan dit: "Neen, u hebt geen genade". Maar Hij zal nooit tot u zeggen: "U hebt genade". Maar Hij zal u wijzen op Christus, en Hij zal u leren welk een toegang gij tot Christus hebt. En bearbeit Hij u zaligmakend, dan zal Hij u zelfs trèkken tot Christus. En als dat gebeurd is en gij Christus u toegeëigend hebt, onderzoek dan maar of het echt is. Maar gij moet dat nooit daarvóór doen; dat zal niet helpen.

De aard en de betekenis van het geloof moeten we leren verstaan. Vele mensen, bijna alle mensen of misschien wel alle mensen, zijn druk bezig met de vraag: "Is het echt, is het uit God, is het Waarheid?", voordat ze zich met Christus verenigd hebben en door God in Christus zich hebben laten helpen. Ik heb u al gezegd: deze mensen krijgen geen antwoord. Misschien hebt u het al dertig jaar gedaan. Hebt u antwoord gekregen? Ja, dingen die in dezelfde lijn liggen als de dingen die u zoekt. Eerst kennen, en dan vertrouwen! "Die Uw Naam kennen, zullen op U vertrouwen" (Ps. 9:11). En dit kennen en vertrouwen is nooit zonder zekerheid; onthoud het – nooit zonder zekerheid. Men behoeft nooit, nooit te denken dat in deze twee werkzaamheden geen zekerheid zou zijn. Maar men moet de aard ervan wel leren verstaan. Trouwens, waar deze zekerheid is, daar wordt de aard en betekenis ervan wel begrepen. Zie eens, de mens zoekt zijn zekerheid te halen uit hetgeen gebeurd is, en als het dan ontoereikend is, dan probeert hij nog meer te krijgen. En dan kómt er nog wel eens wat, maar dat is evenmin zaligmakend als wat hij deelachtig was geworden. En zo blijft het bij hem precies hetzelfde. Hij gaat van ruimte in benauwdheid, en van benauwdheid in ruimte, maar nooit op een rechte grondslag.

De zekerheid ligt in de dingen zelf, gelijk gezegd, in de kennis van Christus door openbaring en in het vertrouwen op Christus. Waar deze twee zaken zijn, daar is men nooit geheel zonder zekerheid. En dan gaat men niet tot hetgeen men ondervonden heeft – dit wilde ik eigenlijk zeggen, ik was er een ogenblik van af – dan gaat men niet tot hetgeen men ondervonden heeft (ofschoon dit niet nutteloos is), maar van binnen uit, vanuit de diepte van de ziel wordt ons gezegd dat ons werk waarheid is.

Amen.

Gebod:

En wat we nu nog meer hadden kunnen zeggen, Heere, wil *Gij* dat zeggen. Wil in onze harten doordringen met het Woord, en ons meer en meer doen kennen de diepte en de omvang van Uw getuigenis. Het hoeft niet te blijven bij wat we onder de prediking en door de prediking horen. Het moet er ook niet bij blijven. Van Maria staat geschreven dat wat door haar gehoord was, in het hart werd bewaard en overdacht. Geef ons zulk een leven. In dit leven is ook begrepen het gemak in betrekking tot tijdelijke en stoffelijke dingen.

Heere, vergeef het zondige dat het spreken aankleefde. Ach, laat het niet gebleven zijn, niet blijven bij de letter. Gebruik Gij het, Geest, goede Heilige Geest, om ons te raken, en om ons te onderwijzen, ons te overwinnen en in te winnen. Laat ook het woord zijn vruchten afwerpen. Leer ons te leven zonder aanstoot te geven. En hebben we aanstoot gegeven, laat ons voor U belijden, en bekrachtig ons om zulke dingen niet te doen.

Wil ons, Heere, bewaren voor het maken van aanmerking op onze naaste. Dit is een gruwelijke hoogmoed en leidt ten verderve. Laat ons leven in het gevoel van onze diepe afhankelijkheid van U. Geef ons een dagelijkse bekering of een tweede bekering. Geef dat de dingen zó voor ons wezen mogen dat wij met U, Heere, zeggen: "Wist ge niet dat ik moet zijn in de dingen mijns Vaders?", de vermaning opvolgen van de apostel: "Bedenk de dingen die boven zijn, niet die op de aarde zijn". Wij hebben niets dan wat we niet moesten hebben. Maar in U is zoveel volheid dat er door ons niets aan behoeft, zelfs niet mag toegevoegd worden. Het heeft Gode behaagd, Heere, dat in U al de volheid Gods wonen zou. Door U is een gerechtigheid verworven die geldend is, en in Uw hand is de Geest gegeven. Ach, ach, doe ons met de dichter bidden, blijven bidden: "Och, schonkt Gij mij de hulp van Uwen Geest!"

Amen.

Gezongen: Psalm 2:6 en 7.

Fragment van een predikatie van Ds. J.P. Paauwe, vermoedelijk begin mei 1955 uitgesproken

...Wedergeboorte van een natie? Een natie wordt niet wedergeboren. Er wordt dikwijls gehoopt op de reformatie van de kerk. Er is nog nooit een kerk gereformeerd geworden. Als een kerk eenmaal het toppunt van afval bereikt heeft, dan werkt de Heere uitleidend. Die kerk heeft Hij dan verworpen voor eeuwig! Maar Hij leidt nog uit de kerk..

Zulke dingen zult u toch niet vergeten? Straks zullen ze u waarschijnlijk nooit meer gezegd worden. Niet alleen de wereld, maar ook Nederland is vol van bedrog op godsdienstig gebied. En als er wat is, ga er maar mee tot het Opperwezen, en smee om licht, en vergelijk het maar met de Heilige Schrift en met de belijdenis van wat eens was de Nederlandse Hervormde Kerk, en doe dit maar naarstig.

En als u dit moogt doen, als u dit geschonken mag worden, dan kunt u bij de mensen allerlei vroomheid tegenkomen. Die mensen zijn het gevaarlijkst voor u. Geloof niet in vroomheid. Geloof in Christus, en hierin dat een ieder die in Christus is, een christen is. Christus alleen is vroom. Wij zijn goddeloos. En is tot dit ogenblik uw hart gesloten gebleven voor deze dingen, weet dan dat het opengestaan heeft voor de wereld. Niet voor alle mensen is de wereld hetzelfde, maar het is tóch alles wereld. Al zou het een kerk zijn, dan zou het toch wereld wezen.

Dat is toch erg, dat ge een geopend hart hadt voor de wereld, en een gesloten hart voor God. Ach, dat het anders moge worden, want het kan nog anders worden, het kán nog anders worden. Er kunnen ogenblikken in uw leven aanbreken waarin u vraagt in diepe bekommring: "Zou er voor een mens als ik ben nog genade zijn?" Want zulke ogenblikken zijn gekend geworden, en er zijn niet veel begenadigden die ze niet gehad hebben. Maar weet dat er altijd genade is, altijd, zoals u vindt in de 68e Psalm: "... zelfs bij het naad'ren van den dood, volkomen uitkomst geven" (vers 10 ber.).

Zonder je af, zoveel als het leven je gunt. Er is een God in de hemel Die niet alleen helpen kan, maar ook helpen wil. Ach, stoot Hem niet van u af door te zeggen: "Ja, als God maar wil." Hij wil, *Hij wil altijd!* Maar u moet niet wijs zijn in eigen ogen; u moet, als het Opperwezen u een tijd laat roepen zonder te antwoorden, niet zeggen: "God hoort niet", of nog een stap verdergaan, zoals ik het wel beleefd heb in de kring van mijn kennissen: "God is er niet". Nee, wees niet wijs in uw ogen. Alleen God is wijs, en zo u Hem zoekt en Hem door de genade moogt vinden, dan zult u van ganser harte bekennen dat u een dwaas zijt. En het zal u tot zaligheid wezen, omdat daaraan de kennis en erkenning van de heerlijkheid Gods ten grondslag zal liggen.

Amen.